

POSITION PAPER TBV RONDETAfelGESPREK OVER DE UITROL VAN 5G IN NEDERLAND – 29 MAART 2018

VodafoneZiggo is ervan overtuigd dat de 3,5 GHz band uiterlijk 2020-2021 beschikbaar moet zijn voor 5G, als Nederland economisch en maatschappelijk aan de top wil blijven. Testen op deze band zou al in 2018 mogelijk moeten zijn. VodafoneZiggo roept daarom het ministerie EZK op om een faciliterende voorttrekkersrol te nemen om op de kortst mogelijke termijn een overleg bijeen te roepen tussen het Agentschap Telecom en de relevante (markt)partijen, om snel samen te onderzoeken hoe in 2020-2021 de 3,5 GHz band beschikbaar kan komen voor 5G.

Achtergrond

In Europa is Nederland koploper qua connectiviteit (snelheid, prijs en dekking van breedband internet). Dit is te danken aan het feit dat Nederland een sterke infrastructuurconcurrentie kent tussen landelijk dekkende vaste en mobiele netwerken die tot de beste ter wereld behoren. Volgens 'Staat van de Telecom 2016' is de Nederlandse telecomsector zeer dynamisch, met cumulatieve private investeringen van € 2,2 miljard in 2016¹. Investeringen in mobiele infrastructuur zijn met 9% toegenomen; in vaste netwerken zelfs met 25%. In 2017 investeerde VodafoneZiggo € 827 miljoen in haar netwerken. Om het volledige potentieel van de 'app-economy', IoT en 5G applicaties te kunnen benutten, is opschaling van "breedband" connectiviteit naar "Gigabit" connectiviteit (Gigabit snelheden, low latency, meer data capaciteit) een vereiste. Een stevige inzet op deze nieuwe Gigabit-netwerken stelt Nederland in staat haar positie als digitale koploper te behouden. Daarnaast is het belangrijk om de Gigabit Society en connectiviteitsdoelstellingen van de Europese Commissie te halen. Sterker, het zou een uitgesproken ambitie moeten zijn om deze als eerste EU-lidstaat te bereiken. In de Tweede Kamer is de afgelopen maanden veel aandacht geweest voor 5G en voor de 3,5 GHz band. De Kamer is unaniem in haar overtuiging dat de uitrol van 5G in Nederland geen vertraging moet oplopen en dat Nederland haar koppositie moet behouden.

5G

Gezien de almaar stijgende – haast exponentiele – behoefte aan mobiele data en connected devices, verwachten experts dat de huidige 4G technologie en bijbehorend spectrum binnen enkele jaren ontoereikend zal zijn om aan de vraag van de consument en van de zakelijke markt te kunnen voldoen. 5G met het bijbehorend bredere spectrum kan daarin wel voorzien. In internationaal verband is afgesproken dat de 3,5 GHz band zal worden gebruikt voor 5G. Dat betekent dat landen deze band beschikbaar stellen en deze toewijzen of veilen, en dat hardware producenten van toestellen en netwerkapparatuur hun producten daarop afstellen. Het behoeft geen betoog dat landen en/of producenten die een andere standaard kiezen, buiten de boot zullen vallen. In Nederland is de 3,5 GHz band boven de zogenaamde 'lijn Amsterdam-Zwolle' niet beschikbaar, omdat deze gebruikt wordt door de inlichtingendiensten in Burum, uit hoofde van internationale verplichtingen die Nederland heeft jegens andere landen. Onder deze lijn is het gebruik van de 3,5 GHz band aan zodanige gebruiksbepalingen gebonden dat het vooralsnog niet interessant is voor 5G. VodafoneZiggo duidt hieronder een aantal gevolgen als er geen duidelijkheid of zekerheid wordt gegeven over een oplossing voor het op tijd beschikbaar komen van de 3,5 GHz band voor 5G.

² <https://www.nederlandict.nl/news/staat-van-telecom-2017>

- De uitrol van 5G in Nederland zal vertraging oplopen, zowel op de korte als de lange termijn, omdat (internationale) investeringen niet of elders zullen worden gedaan.
- Het Nederlandse bedrijfsleven, de Nederlandse consument en de Nederlandse samenleving als geheel zullen niet de vruchten kunnen plukken van de vele mogelijkheden die 5G biedt. Gigabit-snelheden en low latency, zoals nieuwe video/AR/VR-informatiediensten, autonome auto's, smart cities, smart industry, gezondheidszorg op afstand, nieuwe onderwijsmethoden en bijvoorbeeld duurzame landbouw.
- Telecomaانبieders zullen, om tegemoet te kunnen komen aan de exponentieel groeiende behoefte aan data, moeten investeren in technieken van nu, in plaats van in de technieken van de toekomst: 5G.
- Nederland raakt haar digitale koppositie kwijt, en zal steeds meer achter gaan lopen, omdat 5G en de producten en diensten die op basis van 5G ontwikkeld worden in andere (EU-)landen wel gestalte zullen krijgen.
- Nederland zal de Gigabit- en 5G-doelstellingen van de Europese Commissie niet of met moeite halen. Dit zal de Nederlandse reputatie als koploper geen goed doen².

In de bijlage is een overzicht opgenomen van de beschikbaarheid, veiling en toewijzing van de 3,5 GHz band in relevante landen. Daaruit blijkt dat Nederland nu al achterloopt op de naaste buurlanden en andere EU-lidstaten. Om investeringen in 5G in Nederland aan te jagen, is zo spoedig mogelijk duidelijkheid nodig, óók tegen de achtergrond van de spectrumveilingen in 2019. Het Nederlandse telecombeleid moet de juiste randvoorwaarden scheppen voor infrastructuur investeringen en een hoge mate aan rechtszekerheid bieden. Duidelijkheid over en beschikbaarheid van de 3,5 GHz band zijn absolute vereisten voor de uitrol van 5G in Nederland.

Oplossingsrichtingen

Recentelijk heeft de staatssecretaris aangegeven dat metingen reeds hebben uitgewezen dat het delen van de 3,5 GHz band door telecomaانبieders en inlichtingendiensten niet mogelijk lijkt. VodafoneZiggo pleit voor het beschikbaar maken van de 3,5 GHz band voor 5G per 2020-2021 en het testen op deze band het jaar daarvóór toe te staan. Er zal snel een alternatief moeten komen voor de inlichtingendiensten. VodafoneZiggo ziet twee toekomstbestendige oplossingsrichtingen:

- Verplaatsen van de satellietgrondstations naar bijvoorbeeld een booreiland of naar een ander land dat de internationale verplichtingen die op Nederland rusten, zou willen overnemen.
- Inlichtingendiensten migreren naar andere/nieuwe manieren om relevante inzichten te verzamelen, en beëindigen de activiteiten op de 3,5 GHz band, indien mogelijk.

Voor Nederland staat zeer veel op het spel. Het is van het grootste belang dat zo snel mogelijk duidelijkheid wordt gegeven over de richting en het tijdsplan van de oplossing voor dit probleem. Elk van de bovenstaande oplossingsrichtingen zou het proberen waard zijn en het probleem waar de Nederlandse telecomsector en Nederland als geheel voor staan, in voldoende mate adresseren. De urgente call to action van VodafoneZiggo is helder: de toekomst is nu.

² Zie het 5G Action Plan van de Raad: https://www.mkm.ee/sites/default/files/8.a_b_aob_5g_roadmap_final.pdf

Land	Beschikbaarheid 3,5 GHz band	Veiling 3,5 GHz band	Toewijzing 3,5 GHz band
EUROPA			
België	Nu	2018- Q1 2019	2019
Duitsland	Nu	2018	2018
Frankrijk	Nu	2018	2018
Ierland	Nu	Mei 2017	Nu
Italië	2018	2018	2018
Nederland	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Spanje	2018	2018	2018
Verenigd Koninkrijk	2019	September 2017	2018
WERELD			
China	Nu	Q3-Q4 2019	2020
Verenigde Staten	Nu	Q4 2018	